

CALENDAR TEATRAL

APRILIE

5 aprilie – În urmă cu 75 de ani, Teatrul Național din București prezenta în premieră poemul dramatic *Mășterul Manole* de Lucian Blaga, în regia lui Soare Z. Soare. Ca și celelalte piese ale scriitorului jucate în epocă, spectacolul cunoaște mai degrabă un succes de stimă, deși sunt admirate virtuțile plastice și armonioasa orchestrare a ansamblului actoricesc. Dimensiunea filosofică și lirismul intens care impregnează dramaturgia blagiană nu-și găsiseră încă o talmăcire scenică pe măsură.

9 aprilie – 110 ani de la nașterea lui **Camil Petrescu** (m. 14 mai 1957): un prilej de amintire dar și de reflecție asupra cauzelor care au făcut ca opera celui mai important dramaturg al perioadei interbelice (alături de Blaga) să nu constituie nici până astăzi, cu puține excepții, obiectul unor exegeze scenice de egală valoare.

11 aprilie – 60 de ani de la moartea lui **Ion Minulescu** (n. 7 ianuarie 1881). Popularul poet simbolist a cochetat și cu teatrul, piesele lui fiind jucate cu un anumit succes în anii '20. Lirice și fanteziste, texte ca *Pleacă berzele*, *Manechinul sentimental*, *Allegro, ma non troppo*, *Amantul anonim* ș.a. trădează efortul de a intelectualiza și de a „pirandelliza” schemele obișnuite ale piesei de salon.

12 aprilie – 90 de ani de la nașterea scenografei Elena Pătrășcanu-Veakis (m. 5 mai 1985).

17 aprilie – 40 de ani de la moartea lui **George Vraca** (n. 26 noiembrie 1896), un nume de rezonanță aproape legendară în teatrul românesc. Dacă i s-a reproșat uneori retorismul, Vraca rămâne totuși prototipul artistului care a știut să îmbine strălucit stilul romantic cu exigențele sensibilității moderne. Joacă din 1919 la Naționalul bucureștean, unde va deveni ulterior societar. Chipul de o frumusețe virilă, ținuta armonioasă, dicția impecabilă, forța penetrantă a artei sale interpretative îl califică pentru roluri din marele repertoriu tragic, cu toate că a obținut egal succes în piesele de salon (Bernstein, Bataille, Porto-Riche), în comedie (Profesorul Higgins din *Pygmalion* de Shaw) sau în drama realistă (Vaska Pepel în *Azilul de noapte*). A impresionat puternic în partituri shakespeariene: Romeo, Hamlet, Richard III. Un veritabil tur de forță îl realizează în spectacolul cu piesa *Din jale se intrupează Electra* de O'Neill (1943), unde regizorul Ion Șahighian îl distribuie în trei roluri (Ezra Mannon, Brant și Orin). Începând cu 1925, Vraca a lucrat sporadic și în cinematografie, dar, cu excepția filmului *Tudor* (1962), este vorba de producții modeste, care nu-i pun în valoare potențialul creator.

21 aprilie – 80 de ani de la moartea **Eleonorei Duse** (n. 3 octombrie 1858). Tragediană de forță și sensibilitate, ducând pe culmi stilul interpretativ verist, actrița s-a afirmat în 1878, în Italia, cu rolul titular din *Thérèse Raquin* de Zola. Mai târziu, a întreprins cu propria-i companie numeroase turnee în Europa și America, iar arta sa a generat o puternică impresie în rândul oamenilor de teatru și al publicului. Eleonora Duse a excelat ca interpretă a partiturilor ibseniene (*Ellida* din *Femeia mării*, Rebecca West din *Rosmersholm*, Hedda Gabler), știind totodată să confere o intensă trăire emoțională eroinelor lui Sardou sau Dumas-fiul. Povestea de dragoste cu Gabriele D'Annunzio l-a inspirat pe scriitor, care a compus pentru Duse mai multe drame, între care *Gioconda*, *Orașul mort*, *Francesca da Rimini*.

29 aprilie – Maestrul **Ion Lucian** împlinește 80 de ani, dintre care 64 au fost consacrați unei fecunde cariere artistice, de actor, dramaturg, regizor, animator, poet. Îl caracterizează harul comic, ironia subtilă, dar și o îngenuitate a spiritului

pentru care l-au îndrăgit nu doar adulții, ci și publicul cel mai tânăr. Debutază în 1940, activând în primii ani la Naționalul bucureștean, la Teatrul de Operetă, la Municipal și la Studioul actorului de film „C. I. Nottara”, pentru ca mai târziu să intre în trupa Teatrului de Comedie. S-a implicat cu dragoste în activitatea Teatrului „Ion Creangă” (pe care l-a și condus între 1964–1972), participând cu trupa la festivaluri internaționale și organizând turnee de răsunet pe mai multe meridiane, din SUA până în arhipelagul nipon. De altfel, a scris piese pentru copii, pline de vioiciune și umor, lucrând în acest domeniu și ca regizor, în țară și în străinătate. După 1990, la inițiativa și sub conducerea lui Ion Lucian, se înființează în București un nou teatru pentru copii și tineret: Excelsior. Din lungă listă a rolurilor interpretate cu har de artist, amintim: Frații Bullinger (rol dublu) în *Svejk în al doilea război mondial*, Jean în *Rinocerii*, Cristinoiu în *Opinia publică*, Fairchild în *Dispariția lui Galy Gay*, Mosca în *Volpone*, Kulâghin în *Trei surori*, Președintele juriului în *12 oameni furioși*, Loubin în *Cinema* de J. Anouilh, Kubata în *Strigoii la Kitahama* de Kobo Abe, Pantalone în *Slugă la doi stăpâni*, la care se adaugă numeroase apariții în televiziune. În 2001, Senatul UNITER îi acordă Premiul pentru întreaga activitate.

Daniela GHEORGHE, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”

MAI

3 mai – 10 ani de la moartea marelui actor **George Constantin** (n.3 mai 1933). A realizat creații memorabile în *Voinițki*, *Lopahin* din *Livada de vișini* de A.P. Cehov, *Pietro Gralla* din *Act venețian* de Camil Petrescu, *Feodor Karamazov* din *Frații Karamazov* după Dostoievski, eroul din monodrama *Iona* de M. Sorescu, *Regele Lear*, rolul titular din *Petru Rareș* și *Tatăl* din *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*, ultimele două de Horia Lovinescu. George Constantin a fost apreciat de critică și de spectatori pentru calitatea specială de a da semnificație filosofică rolului și de a plasticiza ideea prin limbajul corporal. A fost o prezență unică prin dramatismul sobru al interpretării, alternat cu o extraordinară mobilitate a mimicii și gestului. Modulația plină de expresivitate a vocii și timbrul penetrant l-au distins între marii actori ai generației sale.

5 mai – 10 ani de la moartea ilustrului critic și teoretician de teatru **Bernard Dort** (n.29 septembrie 1922), autor al unor fine eseuri privind arta teatrală.

25 mai – 85 de ani de la moartea actorului **Ion Anestin** (n.24 ianuarie 1847). Ion Anestin și-a început cariera de timpuriu. Crescut în teatru, joacă de la 12 ani roluri de copii, în trupa lui M. Millo. A activat alături de actori de frunte ai scenei românești, care l-au prețuit: Matei Millo, Mihail Pascaly. Interpretează un repertoriu compus mai ales din comedii și vodeviluri, dar și din piese ale autorilor români (Hasdeu, Alecsandri, Caragiale). Întreprinde numeroase turnee cu teatrele din Iași, București și Craiova. A interpretat pe Celestine din *Mam'zelle Nitouche*, Pomponet din *Fata mamei Angot*, Polonius din *Hamlet*, abatele din *Amorul vegheză*, dar și Sbierea din *Răzvan și Vidra*, Postum din *Fântâna Blanduziei*, Conul Leonida, Cetățeanul turmentat, Agamiță Dandanache. Cei 50 de ani de activitate l-au făcut popular în toată țara.

Corina GUȚU, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”